

2. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців (Конвенцію ратифіковано Постановою ВР N 3381-ХІІ (3381-12) від 14.07.93)//<http://zakon2.rada.gov.ua/>

3. Кибальник А.Г.,Соломоненко И.Г. Преступления против мира и безопасности человечества. // СПб. – 2004

4. Волеводз А.Г. О международных инициативах в сфере правового регулирования деятельности частных военных и охранных компаний / А.Г. Волеводз // Международное уголовное право и международная юстиция. – 2009. – №1.

5. Крылова, Н.Е. Основные черты нового Уголовного кодекса Франции // М.: Спарк. – 1996. – С. 103.

6. Кива А.В., Федоров В.А. Анатомия терроризма // Общественные науки и современность. – 2003. – № 1.

Томчук Алла Віталіївна

студентка 5 курсу історичного факультету

Житомирського державного університету імені Івана Франка,

науковий керівник: к. ю. н., доцент **Рудницька О. П.**

Розвиток національного законодавства, що регулює спадкування в Україні

Спадкове право являє собою сукупність правових норм, що встановлюють порядок переходу прав та обов'язків померлої особи (спадкодавця) за правом спадкування до однієї або кількох осіб (спадкоємців). Таке тлумачення спадкового права дає нам сучасне українське законодавство [3].

На законодавчому рівні питання спадкування урегульоване Цивільним кодексом України, законом «Про Нотаріат», крім того, у судовій практиці застосовується постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.2008 р. №7 «Про судову практику у справах про спадкування» та іншими нормативно-правовими актами [2].

Явище «спадкування», що проникло у наше сучасне спадкове право, бере свій початок ще з давніх-давен. Приблизно в середині VIII ст..до н.е. почала розвиватись правова система Стародавнього Риму, яка в подальшому, стала правовою основою для формування власного законодавства багатьох країн світу. Так, Українське спадкове право, щоб стати таким, яким воно є на даний час, пройшло тривалий процес історичного розвитку, про те основні риси залишились від римського спадкового права.

Досліджуючи історію розвитку національного законодавства щодо питань спадкування, слід зосередити свою увагу на таких основних етапах:

- звичаєве право давніх слов'ян;
- вплив римського права;
- джерела права Київської Русі;
- право Великого князівства Литовського і Речі Посполитої. Правотворчі пошуки Запорізької Січі та Війська Запорозького;
- право Української Радянської Соціалістичної Республіки (1917–1991 рр.);
- сучасне спадкове право України.

Ідея спадкування генерувалась ще в часи патріархальної родини. Така родина визначалась як тісний союз осіб, пов'язаних спільністю життя, майна і релігійного

культу. Майно визначалось як таким, що належить не стільки окремій особі, скільки родині як такій. Тому у випадку смерті одного з родини, майно не могло бути відчуженим, оскільки воно залишалась у власності інших членів цієї ж родини.

Як уже зазначалось, що вперше було сформульовано і розвинуто думку про універсальний характер спадкового права в Стародавньому Римі. Істотному розвитку римське спадкове право зазнало з прийняттям преторських едиктів і практики їх застосування. Це були майже одні із перших відомих людству державних актів, що врегульовували відносини спадкування і на законодавчому рівні закріпили склад спадщини, суб'єктів спадкування, поняття кровного споріднення, за яким і визначались спадкоємці, порядок позбавлення статусу спадкоємця, а також можливість спадкодавця укласти заповіт [1, с.169].

Таким чином, поняття спадкування виникло ще задовго до формування державних інститутів, і лише з їх виникненням воно було закріплене на законодавчому рівні.

Перші згадки про спадкування на українських землях з'являються у письмових джерелах княжої доби IX – XII століть. Серед них важливе місце посідають церковні та княжі устави, уроки, договори, збірник права «Руська Правда». «Руська Правда», що була створена за безпосередньої участі князя Ярослава Мудрого, містила традиції церковного суду і княжої влади, карного права, сімейні звичаї, право спадкування та моральні засади у суспільстві. За «Руською Правдою» спадкування обмежувалося тісним колом сім'ї, а побічні родичі не мали спадкових прав. Проте згодом цей принцип змінюється в протилежний бік, і в розширенні кола спадкоємців полягає сутність розвитку спадкового права.

Наступним етапом розвитку спадкового права України є Литовський період. Українські землі входили до складу ВКЛ майже 240 років. Основні законодавчі акти цього періоду – Литовські статuti (1529, 1566, 1588 pp.). Саме в Литовських статутах було розвинуто ідею спадкування за заповітом, і поширено його застосування на усю територію тогочасного литовського Князівства. Саме з цих витоків і було розпочато правотворчі пошуки Запорізької Січі ті війська Запорізького.

В період, коли українські землі перебували у складі Російської держави, відбулося поступове переосмислення принципів спадкового права. Великого значення набуває нерухомість, розширюється коло спадкоємців. Хоча і повільно, але все ж відбувається відхід від застарілих порядків, і в практику впроваджуються новітні європейські зразки. Однак цей процес не проходив гладко. Особливо за радянської доби в галузі спадкового права відбулись значні зміни не в кращу сторону. Радянське керівництво намагаючись створити новий соціалістичний порядок спадкування трудової власності, видавало законодавчі акти, які фактично знищили спадкування приватної власності (1918-1919 pp.).

Інститут спадкування був повернений до життя з 1922 року і зазнавав подальшої розробки в Цивільному кодексі РРФСР. В УРСР перший Цивільний кодекс почав діяти з 1 лютого 1923 року. Проте як і попереднього разу, право спадкування обмежувалось ціною політикою держави. Такі порядки існували до 1926 року.

Кодекс законів про сім'ю, опіку, шлюб та акти цивільного стану УРСР від 31 травня 1926 року передбачав можливість спадкування за законом і за заповітом. Видавались і додаткові законодавчі акти що регулювали питання спадкування.

Певні зміни відбулись після Другої світової війни. Зокрема, було захищено права спадкоємців учасників війни і спрощено порядок прийняття ними спадщини.

Наступний етап реформування спадкового права припав на 40-60 ті рр. XX ст. Було розширено коло спадкоємців за законом, встановлено черговість, розширено свободу заповіту [1, с.170-174].

Із розпадом СРСР Україна стала на власний шлях правового розвитку. У 2003 р. був прийнятий новий Цивільний кодекс України. Крім цього видано безліч інших нормативно-правових актів, що в тій чи іншій мірі стосуються питань спадкового права. Позитивним стало й те, що тепер українське законодавство вдосконалює власну законодавчу базу з питань спадкування та активно переймає зарубіжний досвід.

Отже, підсумовуючи все вище зазначене, ми можемо побачити який історичний шлях розвитку пройшов інститут спадкового права України починаючи від своїх витоків і до сьогодення. Як змінювалось спадкове законодавство протягом століть, які пріоритети висували представники різних епох. Оскільки Україна лише в 1991 році стала незалежною, а до того часу, її землі входили до складу різних держав, - на її право (в тому числі й спадкове) значний вплив мали нормативно-правові акти тих країн, до складу яких вона входила. Лише з отриманням незалежності, наша держава отримала шанс самостійно творити своє законодавство.

Список використаних джерел та літератури:

1. Кондратова А.М. Історія становлення і розвитку законодавства про спадкування в Україні / А.М. Кондратова// Часопис Київського університету права. – 2014. – № 3. – С.169–174.
2. Окремі питання спадкування: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 11.10.2011 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України / Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0064323-11>.
3. Павлова Л. М. Спадкування за новим Цивільним кодексом України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/4626>.

Артемчук Олена Федорівна
студентка 5 курсу історичного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка
науковий керівник: к. ю. н., доцент **Рудницька О. П.**

Розвиток законодавства про права людини в Україні

Права людини в будь-якому сучасному суспільстві є найважливішим державно-правовим інститутом, за допомогою якого регулюється правовий статус особистості, визначаються способи, заходи і межі впливу на неї, можливості участі громадян у державних і суспільних процесах. Кожна держава самостійно визначає свою внутрішню політику в галузі прав людини, спираючись на наукові уявлення, концепції, вчення і на їх основі проголошує в національному законодавстві певну сукупність прав і свобод.

Принцип поваги до прав людини та їх законодавчого закріплення у світі має глибокі і сторичні традиції. Ідеї природних невідчужуваних прав людини були ще розвинені в доктринах Руссо, Гроція, Локка, Монтеск'є. Величезний внесок у становлення універсальної системи прав і свобод внесла Організація Об'єднаних Націй, вона розробила і прийняла численні міжнародно-правові документи в галузі